

10 REGLER for alpine skiløpere og snowboardere

Vanskelighetsgrader: ● Veldig lett ● Lett ● Middels ● Veldig vanskelig

- ANSVAR FOR Å UNNGÅ SKADE**
Du må forholde deg på en slik måte at du ikke er til fare for deg selv eller andre. Du skal til enhver tid ha nødvendig kontroll på ski- og snowboardutrustning ditt. Du er ansvarlig for å unngå et uhelstet skade på personer eller annet materiell.
- AVPASS FARTEN ETTER FORHOLDENE**
Du må kjøre kontrollert og anpassen fart og kjøremåte etter ferdighet, form, vær, fareforhold og trafikk.
- VIKEPLIKT**
Den som kommer bakfra har ansvar for å kjøre på en slik måte at en ikke utsetter andre for kollisjon.
- FORBIKJØRING OG UTFORKJØRING**
Du kan kjøre forbi en annen skiløper eller snowboarder forutsatt at velkomme for tilstrekkelig plass for selvstendig kontrollerte som skiløper eller snowboarder. Det er forbudt å kjøre rett utfor, unntatt ved organisert trening.
- STARTE, KJØRE INN ELLER SVINGE OPPOVER I NEDFARTEN**
Kjører du inn i eller svinger du oppover i en nedfart, må du passe at dette ikke utsetter for deg selv eller andre. Det samme gjelder for kjøring etter stans.
- STOPP I NEDFARTEN**
Med mindre det er absolutt nødvendig, skal du unngå å stoppe i nedfarten på trange steder eller steder med begrenset oversikt. Etter fall på et slikt sted, skal du bevege deg bort så raskt som mulig.
- TIL FOTS I NEDFARTEN**
Er du til fots, må du kun benytte ytterkantene av bakken.
- RESPEKTER SKILT OG MARKERINGER**
Følg skilting, merking og anvisninger.
- HJELP VED ULYKKER**
Ved skader og ulykker har vitner og snowboarder plikt til å hjelpe.
- IDENTIFIKASJON**
Ved skader og ulykker har vitner og medvirkende plikt til å oppgi personalia.

Det er forbudt å oppholde seg i alpinanlegget utenfor åpningstid. Dette kan medføre livsfare da det pågår anleggsarbeid med snøproduksjon og preparering. Alpine skikjøring er forbundet med en viss fare. Rusmidler og skikjøring passer ikke sammen. Overtrødelse av alpinverktreglene kan medføre bortvisning fra anlegget.

 Gjensidige

 All ferdsel utenfor merket, sikrede og preparerte løyper skjer på eget ansvar.

ANSVAR OG SIKKERHET I ALPINE NEDFARTER - VERSJON 1.0 OKTOBER 2022

BRANSJESTANDARD FOR NORSKE ALPINANLEGG

Utgitt av bransjeforeningen for Norske
alpinanlegg og fjelldestinasjoner

Innhold

Forord	2
1 Generelt.....	3
2 Skiheisen.....	4
3 Organisering og ansvar.....	5
4 Begrepsforklaring.....	6
5 Skikjørers ansvar.....	6
6 Alpinvettreglene.....	7
7 Anleggseiers ansvar i de sikrede, merkete og preparerte nedfartene.....	9
8 Tilrettelegging av merkede, sikrede og preparerte nedfarter og ski veier	10
9 Merking	11
10 Sikring	13
11 Kontroll av nedfarter – sikringsplan og sikkerhetsstyring.....	14
12 Anleggseiers ansvar i parker	15
13 Skilting/merking/sikring av park og elementer	16
14 Skipatrulje og førstehjelpsberedskap	18
15 Skaderapportering	18
16 Anleggseiers ansvar utenfor merkede, sikrede og preparerte nedfarter	20
17 Tilfeller hvor anleggseier kan ha ansvar.....	22
18 Randonee	22
19 Skred	24
20 Ansvar ved renn og organisert trening.....	25
21 Andre viktige ansvarsområder.....	26
22 Kriseberedskap	26
23 Kontaktinformasjon.....	28
24 Sikring og merking i praksis – veiledningseksempler	29
25 Bidragsytere	38

Forord

Formålet med en bransjestandard for ansvar og sikkerhet i alpine nedfarter er å øke fokus på sikkerhets- og informasjonsarbeidet. Bransjeforeningen ønsker å tydeliggjøre det ansvar som påhviler så vel skikjørerer som anleggets eiere og driftere, og sørge for et godt og standardisert sikkerhetsnivå i alpinanleggene for å skape gode og trygge skiopplevelser for alle gjester. Videre definerer standarden hvilke tiltak som bør gjennomføres for å minimere risikoen og dermed bidra til å redusere antall skirelaterte skader i norske alpinanlegg.

Arbeidet med å revidere de tidligere anbefalte retningslinjene fra 2005 ble iverksatt for å forsikre oss om at de oppfyller dagens krav til ansvar og sikkerhet i alpine nedfarter. Bransjestandarden er følgelig ikke ny, men basert på de erfaringer vi har fra sikkerhetsarbeidet i Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner (Tidligere Alpinanleggenes Landsforening, heretter Alpin og fjell) samt de erfaringer bransjen har kunnet trekke ut fra de rettsavgjørelser som har berørt ansvar og sikkerhet i alpinnæringen. Videre har Alpin og fjell tatt utgangspunkt i den praksis for ansvar og sikkerhet som gjelder i Europa.

Retningslinjene i bransjestandarden gjelder for alle alpinanlegg, uavhengig av størrelse, drifts- eller eierform. Det er anleggseiers ansvar å sette seg inn i og følge de enhver tid gjeldende lover og regler knyttet til næringen. Det samme gjelder ansvaret for å sette seg inn i de til enhver tid gjeldende anbefalte retningslinjer og dermed standarden for bransjen. Innholdet i dette heftet er generelle bransjestandarder, og ethvert alpinanlegg må gjøre sine egne og individuelle vurderinger ut fra egen risikovurdering.

I en rettslig prosess vil bransjepraksis - inklusive denne bransjestandarden - kunne bli vektlagt. Bransjestandarden er ikke bindende for domstolene. Hvorvidt den vil bli vektlagt er avhengig av om domstolene vurderer standarden som god eller ikke. I så fall vil standarden bli lagt til grunn som målestokk for anleggets rutiner og handlemåte. Hvis disse er i samsvar med standarden vil anleggseier sannsynligvis bli fri for ansvar. Det er imidlertid ingen automatikk i dette, idet domstolen uansett må foreta en konkret vurdering av forholdet. Motsatt vil manglende oppfyllelse av det nivået bransjestandarden legger opp til medføre at anlegget kan komme i ansvar.

Det er det berørte anleggets oppgave å dokumentere at de nødvendige rutiner og tiltak er gjennomført for å forhindre at noen skader seg selv eller andre. Manglende dokumentasjon kan indikere at anlegget ikke har iverksatt de nødvendige rutiner og tiltak - og dermed - at det kan komme i ansvar. Viktigheten av god dokumentasjon skal derfor understrekes.

Camilla Sylling Clausen

Generalsekretær
Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner

Bransjeforeningen for skiheiser ble først stiftet i desember 1969 under navnet Norske Ski- og Fjellheisers Forening. Foreningen er en av de eldste alpine bransjeforeningene i Europa. I 2022 ble navnet endret til Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner. Foreningen har i dag 10 destinasjonsselskaper, 60 leverandører og 220 alpinanlegg som medlemmer.

Hvert år produseres det om lag 7,5 millioner betalte skidager i Norge. Vinteren 2021/2022 ble det omsatt heiskort i Norge for 1,4 milliarder kroner. Foreningens medlemmer kan deles i tre: De kommersielle alpinanleggene, de ideelle uten erverv til formål (idretten) og destinasjonsselskapene som representerer alpinbasert vinterreiseliv og de store alpine reisemålene i de fjellkommunene. Foreningen skal ha en tydelig felles stemme på vegne av bredden ho våre medlemmer. Sikkerhet er, og vil alltid være foreningens høyeste prioritet.

1 Generelt

Alpin skikjøring (alpinski, telemark og snowboard) er en folkesport. Den omfattende aktiviteten og karakteren av den stiller strenge krav til eier og driver av alpinanlegg. Det ligger likevel i alpinsportens natur at det alltid kan være risiko knyttet til aktiviteten, både for skikjørere og ved påkjørsler. Skadepotensialet ved uhell kan være betydelig.

Bransjestatistikk viser at de fleste skader i alpine nedfarter er selvforskyldt. Skadepotensialet knytter seg først og fremst til egen adferd. Det er altså mer unntaksvis at årsaken til skaden lar seg henføre til andre skikjørere eller til anlegget. I slike tilfeller dreier det seg om kollisjoner med andre skikjørere, at annen skikjørers oppførsel forårsaker skaden, eller et for dårlig skadeforebyggende arbeid fra anleggets side.

Det generelle ansvaret hos skikjøreren kommer frem av de 10 internasjonale Alpinvettreglene. Reglene er utarbeidet av FIS for alpine skikjørere og snowboardere. Reglene og skilt er å finne på foreningens hjemmesider alpinogfjell.no

1.1 Hva sier loven?

Det generelle ansvaret hos anleggseier ligger i [produktkontrollloven](#) og i kravene som ligger i [internkontrollforskriften](#). Å tilrettelegge en nedfart i et alpinanlegg for alpin skikjøring omfattes av nevnte lov og forskrift.

Eksempler på hvem kan være forpliktet av produktkontroll-lovens generelle regler:

- Anleggseier
- Arrangør
- Trenere, guider, skiskoler og instruktører
- Ansatte, oppdragstakere (som frilansere) og selvstendig næringsdrivere.
- Kommersielle organisasjoner
- Ideelle og frivillige organisasjoner (organisasjonen, medlemmer og eventuelle verv)
- Frivillige enkeltpersoner og annen uorganisert virksomhet
- Kommunal og annen offentlig virksomhet, f.eks. skoler og barnehager

Skisikkerhet er en av de høyest prioriterte oppgaver i norske alpinanlegg. Forklaringen er meget enkel. Våre medlemmer lever av å tilby trygge og sikre skiopplevelser som den vesentligste del av det produktet som tilbys. Føler en seg ikke trygg, vil gjesten holde seg borte fra alpin skikjøring. Det er altså en klar sammenheng mellom det å ha et trygt og sikkert anlegg og fornøyde kunder og en god inntjening.

Rent moralsk vil heller ingen anleggseier kunne forsvare at skader og menneskelige lidelser oppstår på grunn av dårlig sikkerhetsarbeid.

2 Skiheisen

2.1 Sikkerhet i oppfarten

Når det gjelder oppfarten - herunder heistransporten - er den regulert av Taubaneloven og taubaneforskriften [Statens Jernbanetilsyn fører tilsyn og kontroll med skiheisene](#), og ansvaret for oppfarten beskrives derfor ikke nærmere i dette heftet.

2.2 Hendelser i forbindelse med skiheis

Ved taubaneulykke, alvorlig taubanehendelse eller taubanehendelse er anleggseier pliktig til å varsle alle slike hendelser inn til Statens jernbanetilsyn. Informasjon om slik varsling kan man finne på [tilsynets sider](#). Ved taubaneulykke med ikke ubetydelig personskade skal politiet straks varsles.

Det er viktig å merke seg at Taubaneverksamheter skal rapportere skriftlig om en ulykke eller alvorlig hendelse som beskrevet i [forskrift om taubaner](#). Rapporten skal sendes senest innen 72 timer. Politi skal alltid varsles ved en alvorlig hendelse.

For oppfarten/skiheisen er det krav til eget sikkerhetsstyringssystem.

[Mer om dette på Jernbanetilsynets sider.](#)

3 Organisering og ansvar

I henhold til [internkontrollforskriften](#), skal det foreligge et organisasjonskart over virksomheten. Et slikt kart må selvsagt utformes med bakgrunn i strukturen i hver enkelt bedrift.

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Internkontroll innebærer at virksomheten skal:	Dokumentasjon
1. sørge for at de lover og forskrifter i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelig, og ha oversikt over de krav som er av særlig viktighet for virksomheten	-
2. sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet, herunder informasjon om endringer	-
3. sørge for at arbeidstakerne medvirker slik at samlet kunnskap og erfaring utnyttes	-
4. fastsette mål for helse, miljø og sikkerhet	må dokumenteres skriftlig
5. ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt	må dokumenteres skriftlig
6. kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene	må dokumenteres skriftlig
7. iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen	må dokumenteres skriftlig
8. foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt	må dokumenteres skriftlig

3.1 Ansvarsforhold

Ansvarsforholdene knyttet til sikkerheten i nedfartene skal beskrives nærmere, *eksempelvis*:

- Daglig leder har det overordnede ansvaret
- Det operative ansvaret er delegert driftssjef
- Leder for skipatroljen har det daglige ansvaret for gjennomføringen av sikkerhetstiltakene

4 Begrepsforklaring

4.1 Merkede, sikrede og preparerte nedfarter

De merkede, sikrede og preparerte nedfarter omfatter alle nedfarter, skiveier og spesialområder som kommer frem som merket på løypekartet.

Generelt tilgjengelig område som vanligvis er preparert, beregnet for alpin skikjøring, som er merket, kontrollert og sikret. Dette innebærer at atypiske farer, eksempelvis hull, stubber, stein, større isklumper, bare flekker, løse gjenstander, tekniske installasjoner, maskinelt utstyr skal merkes, sikres eller fjernes.

Kanten av nedfarten markerer grensen for området som anlegget skal oppfylle sin sikkerhetsforpliktelse innenfor. Kanten av nedfarten kan bestemmes av naturlige forhold, eller gjøres gjenkjennelig ved preparering og merking med sidemarkering.

4.2 Skivei

Merket skivei eller skirute som ikke er en naturlig del av anleggets ordinære nedfarter som er beregnet for transport til og fra anlegget. Viser til pkt. 18 for aktivitet med randonee.

4.3 Spesialområde

Avgrenset, spesielt dedikert og merket terreng innenfor det allment brukte og sikrede skiområdet, som er gjort tilgjengelig for egnet aktivitet. Det kan være Funpark, terrengpark, halfpipe, område for fartsmåling, treningsstraseer, tilrettelagte skogsløyper og tilrettelagte områder for frikjøring.

4.4 Det frie skiområde – «off-piste»

Alle områder utenfor de merkede, sikrede og preparerte nedfartene..

5 Skikjørers ansvar

5.1 Skikjørers ansvar i de sikrede, merkede og preparerte nedfartene

Utgangspunktet er at enhver skikjører har ansvar for at han eller hun ikke skader seg selv eller andre. Skikjørers ansvar reguleres bl.a. gjennom de 10 internasjonale Alpinvettreglene for alpine skikjørere og snowboardere, anvisninger i anlegget, og kravet til edruelighet. Reglene er utarbeidet av FIS og skilttyper ligger tilgjengelig på foreningens intranett.

10 REGLER for alpine skiløpere og snowboardere

Vanskelighetsgrader: ● Veldig lett ● Lett ● Middels ● Veldig vanskelig

1 ANSVAR FOR Å UNNGÅ SKADE Du har ansvar for deg selv og for andre. Du skal til enhver tid ha nødvendig kontroll på deg og snowboardet ditt. Du er ansvarlig for å sørge at utøyst gear ikke påfører personer eller annet skade.	6 STOPP I NEDFARTEN Med mindre det er absolutt nødvendig, skal du sørge å stoppe i nedfarten på tverrsnitt eller steder med begrenset utsikt. Etter full på en sikker stopp, skal du sørge deg bort så raskt som mulig.
2 AVPASS FARTEN ETTER FORHOLDENE Du skal tilpasse farten og avstanden mellom deg og personen eller foran deg, bak deg, over deg og under deg.	7 TIL FOTS I NEDFARTEN Et du er fots, skal du sørge for å være synlig for de som kommer bak deg.
3 VIKELIKT Du skal sørge for å ikke skade personer eller annet skade.	8 RESPEKTER SKILT OG MARKERINGER Følg skilt, merking og anvisninger.
4 FORBIKJØRING OG UTFØKJØRING Du skal sørge for å ikke skade personer eller annet skade.	9 HJELP VED ULYKKER Hvis du ser en person som er skadet eller i nød, skal du hjelpe dem så godt du kan.
5 STARTE, KJØRE INN ELLER SVINGE OPPOVER I NEDFARTEN Du skal sørge for å ikke skade personer eller annet skade.	10 IDENTIFIKASJON Hvis du er skadet eller i nød, skal du identifisere deg selv og din person.

Det er forbudt å oppholde seg i alpinanlegget utenfor åpningstid.
Dette kan medføre livsfare da det pågår anleggsarbeid med snøproduksjon og preparering.
Alpin skikjøring er forbudt med en viss fare. Skuttskader og skikjøring passer ikke sammen.
Overtrædelse av alpinvettreglene kan medføre bortvisning fra anlegget.

 All ferdsel utenfor merket, sikrede og preparerte løyper skjer på eget ansvar.

6 Alpinvettreglene

Det generelle ansvaret hos skikjøreren kommer frem av de 10 internasjonale Alpinvettreglene. Reglene er utarbeidet av FIS for alpine skikjørere og snowboardere.

1. Ansvar for å unngå skade

Du må forholde deg på en slik måte at du ikke er til fare for deg selv eller andre. Du skal til enhver tid ha nødvendig kontroll på ski-/snowboardutstyret og du er ansvarlig for å unngå at utstyret gjør skade på personer eller annet materiell.

2. Avpass farten etter forholdene

Du må kjøre kontrollert og avpasse fart og kjøremåte etter ferdighet, terreng, vær og føreforhold og trafikk.

3. Vikeplikt

Hvis du kommer bakfra, har du ansvar for å kjøre på en slik måte at du ikke utsetter andre for kollisjon.

4. Forbikjøring og utforkjøring

Du kan kjøre forbi en annen skikjører eller snowboarder forutsatt at vedkommende får tilstrekkelig plass for så vel kontrollerte som ukontrollerte bevegelser. Det er forbudt å kjøre rett utfor, unntatt ved organisert trening.

5. Starte, kjøre inn eller svinge oppover i nedfarten

Kjører du inn i, eller svinger du oppover i en nedfart, må du påse at dette skjer uten fare for deg selv eller andre. Det samme gjelder for kjøring etter stans.

6. Stopp i nedfarten

Med mindre det er absolutt nødvendig, skal du unngå å stoppe i nedfarten på trange steder eller steder med begrenset oversikt. Etter fall på et slikt sted, skal du bevege deg bort så raskt som mulig.

7. Til fots i nedfarten

Er du til fots, må du kun benytte ytterkantene av bakken.

8. Respekter skilt og markeringer

Følg skilting, merking og anvisninger.

9. Hjelp ved ulykker

Ved skader har enhver skikjører eller snowboarder plikt til å hjelpe.

10. Identifikasjon

Ved skader og ulykker har vitner og medvirkende plikter å oppgi personalia.

6.1 Følgetekst til Alpinvettreglene

I tillegg anbefaler vi følgende følgetekster:

Det er forbudt å oppholde seg i alpinanlegget utenfor åpningstid.
Dette kan medføre livsfare da det pågår anleggsarbeid med snøproduksjon og preparering.
Alpin skikjøring er forbundet med en viss fare. Rusmidler og skikjøring passer ikke sammen.
Overtredelse av alpinvettreglene kan medføre bortvisning fra anlegget.

**All ferdsel utenfor merket, sikrede og
preparerte løyper skjer på eget ansvar.**

Skikjørere og snowboardere skal kjenne til Alpinvettreglene. Det er derfor viktig at disse er synlig oppslått i anlegget. I tillegg anbefaler vi at reglene synliggjøres på digitale flater for heiskortkjøp og anleggenes egne hjemmesider mv.

Fordi de fleste av skadene i alpinanleggene er selvforskyldt, vil det være av avgjørende betydning for å få redusert antall skader at skikjørere/snowboardere får den nødvendige informasjon om Alpinvettreglene og at anlegget påser at disse følges. Alpinvettreglene gjelder for alle som benytter de merkede, sikrede og preparerte nedfartene samt spesialområdene.

Gjeldende versjon - Engelsk

10 FIS RULES for the Conduct of Skiers and Snowboarders

• Learning/Beginner • Easy • Intermediate • Expert

- 1 RESPECT FOR OTHERS
- 2 CONTROL OF SPEED AND SIZING OF SNOWBOARDING
- 3 CHOICE OF ROUTE
- 4 OVERTAKING
- 5 ENTERING, STARTING AND MOVING UPWARDS
- 6 STOPPING ON THE SLOPE
- 7 CLIMBING AND DESCENDING ON FOOT
- 8 RESPECT FOR SIGNS AND MARKINGS
- 9 ASSISTANCE AT ACCIDENTS
- 10 IDENTIFICATION

Gjeldende versjon - Bokmål

10 REGLER for alpine skilapere og snowboardere

• Veldig lett • Lett • Middels • Veldig vanskelig

- 1 ANSVAR FOR Å UNGÅ SKADE
- 2 AVPASS FARTEN ETTER FORHOLDENE
- 3 VIKERPLEKT
- 4 FORSKJØRNING OG UTFORSKING
- 5 START, KØRRE INN ELLER SVINGE OPPOVER I NEDFARTEN
- 6 STOPP I NEDFARTEN
- 7 TIL FOTS I NEDFARTEN
- 8 RESPEKTER SKILT OG MARKERINGER
- 9 HJELP VED ULYKKE
- 10 IDENTIFIKASJON

Gjeldende versjon - Nynorsk

10 REGLAR for alle som køyrer alpinski og snøbrett

• Svært lett • Lett • Middels • Svært vanskelig

- 1 ANSVAR FOR Å UNGÅ SKADE
- 2 TILPASS FART ETTER TILHØVA
- 3 VEKEPLEKT
- 4 FORSKJØRNING OG UTFORSKING
- 5 START, KØRRE INN ELLER SVINGE OPPOVER I NEDFARTEN
- 6 STOPP I NEDFARTEN
- 7 TIL FOTS I NEDFARTEN
- 8 RESPEKTER SKILT OG MARKERINGAR
- 9 HJELP VED ULYKKE
- 10 IDENTIFIKASJON

7 Anleggseiers ansvar i de sikrede, merkete og preparerte nedfartene.

Anleggseieren i et alpinanlegg har ansvar for at personer i anlegget kan komme seg trygt ned og ikke skader seg i de sikrede, merkede og preparerte nedfartsområdene.

Som et skadereduserende tiltak er det anleggseiers plikt å markere, sikre eller fjerne farer i de merkede, sikrede og preparerte nedfartene. Dette for å forhindre mulige faresituasjoner som det ikke er naturlig for skikjørerer å regne med eller oppdage under kjøring med normal oppmerksomhet. Det dreier seg med andre ord om å markere, sikre eller fjerne feller eller atypiske farer så som eksempelvis hull, stein, større isklumper, bare flekker, tekniske installasjoner eller maskinelt utstyr mv.

Anleggseier har den samme plikt i de tilrettelagte spesialområdene, eksempelvis i terrengparker og ved parkelementer.

Unntaksvis kan ansvaret strekke seg utenfor nedfartens ytterkant, nærmere bestemt i området i umiddelbar nærhet til nedfarten (anslagsvis 2 meter). Dette gjelder generelt, men særlig i typiske fallsoner der skade kan oppstå som følge av naturlige eller menneskeskapte fareelementer.

7.1 Utenfor de sikrede, merkede og preparerte nedfartene

Utenfor 2 meter fra nedfartens ytterkant anbefales det i helt spesielle situasjoner at sikringstiltak vurderes og iverksettes. Dette kan være i områder med stor sidehelling, eller ved krappe svinger i nedfarten, der mulige fall i den sikrede, merkede og preparerte nedfarten kan medføre skade som følge av naturlige og menneskeskapte fareelementer også utenfor 2 meters grensen, selv med god markering av traseens ytterkant.

7.2 Ansvar utenom åpningstid

Anleggseiers ansvar gjelder på generelt grunnlag i anleggets åpningstid. Etter stengetid er alpinanlegget å betrakte som et anleggsområde.

Det er derfor forbudt å oppholde seg i alpinanlegget utenfor åpningstid. Aktivitet i anlegget etter stengetid kan medføre livsfare da det pågår anleggsarbeid med bl.a. snøproduksjon og preparering.

Informasjonsskriv omkring ferdselsforbud utenfor åpningstid er tilgjengeliggjort på foreningens intranett alpinogfjell.no/intranett/.

For anlegg som er spesielt berørt av personer som ferdes i nedfartene utenom åpningstid, bør det varsles med følgende tekst: «All ferdsel i anlegget utenom åpningstid er forbundet med fare og derfor forbudt». Hvis anlegget har tilrettelagt for kryssing av nedfarter, eller annen aktivitet på kveldstid, vil det kunne medføre ansvar.

Varsling som nevnt er spesielt viktig i anlegg som har flomlyset på etter stengetid. Den henvises ellers til spesiell skilting ved bruk av prepareringsmaskin (se eget punkt). På foreningens intranett alpinogfjell.no/intranett vil medlemmene kunne finne anbefalte retningslinjer for bl.a. bruk av prepareringsmaskin og ansvar knyttet til dette.

Det er også viktig å understreke at hvis anleggseier låner eller leier ut anlegget utenom åpningstid f.eks. til et arrangement, vil vedkommende anleggseier ikke kunne frasi seg ansvaret. Det må foreligge en klar skriftlig avtale om bl.a. ansvar. Det har vært flere saker i retts- og forsikringssystemet knyttet til slik arrangementer, særlig ved ake ulykker.

8 Tilrettelegging av merkede, sikrede og preparerte nedfarter og ski veier

8.1 Antall nedfarter

Antall nedfarter og bredden på disse bør være tilstrekkelig til å ta hånd om kapasiteten i heisene på en tilfredsstillende måte.

8.2 Bredde

Topografien - herunder fall- og grunnforhold - er ofte bestemmende for nedfartens bredde. Hovednedfartene bør imidlertid gjøres tilstrekkelig brede slik at kollisjonsrisikoen reduseres også på dager med stor trafikk. Det er vanlig med smalere nedfarter eller skiveier mellom forskjellige nedfarter i et anlegg. Det er heller ikke uvanlig at en nedfart går over fra et bredt parti til et smalere parti for så å gå over i et bredere parti igjen. Det er en fordel at bratte partier er brede.

Kulturdepartementet har utarbeidet en [veileder for bygging og etablering av alpinanlegg](#).

8.3 Grunnforhold

Det er viktig at bakken er godt grunnpreparert. Oppstikkende stubber og stein som kan være til fare for skikjørere skal ikke forekomme. Ved eksempelvis lite snø i partier i nedfarten, må dette varsles om slik, at det ikke kommer overraskende på skikjørere.

8.4 Vegetasjon

Trær er en naturlig miljøfaktor i forbindelse med et alpinanlegg. En bør imidlertid fjerne trær, stein og andre naturlige objekter som står spesielt utsatt til.

8.5 Kryssing

Nedfarter som krysser heistrasé eller veier, og turløyper som krysser nedfarter eller heistrasé utgjør et ekstra risikomoment og anbefales som et utgangspunkt ikke. Et eventuelt krysningspunkt bør være mest mulig oversiktlig og markeres/skiltes ved behov.

8.6 Overgang fra flere til færre nedfarter

Hvor to eller flere bakker går sammen, bør området gjøres mest mulig oversiktlig. Det kan også markeres med banner at man nærmer seg kryssende løype.

8.7 Områder for stopp, av- og påstigning

Oppbremsingsplassen ved bunnen av nedfarten bør være romslig og oversiktlig, og tydelig merket. Tekniske installasjoner, bygninger, parkeringsplasser osv. må om nødvendig være markert eller sikret slik at de ikke er til fare for alpingjester.

Av- og påstigningsområder til heiser skal skjermes fra skikjørere i fart.

9 Merking

Flertallet av norske alpinanlegg er små og oversiktlige. Det er derfor naturlig med en individuell vurdering av behovet for merking - i så vel sikkerhets- som informasjonssammenheng - men alltid med søkelys på sikkerhetsperspektivet. Dette gjelder av hensyn til både skikjørere og anleggseiers ansvar.

Merking har to funksjoner, nemlig en sikkerhetsfunksjon og en informasjonsfunksjon.

9.1 Sikkerhetsfunksjonen

Sikkerhetsfunksjonen er igjen inndelt i to, nemlig merking av vanskelighetsgrad og sidemerking.

9.2 Merking av vanskelighetsgrad

Merkingen skal skje etter følgende system

Grønt:	Lett løype egnet for nybegynnere	Gjennomsnittlig fall: inntil 15%
Blå:	Lett til middels krevende løype for nybegynnere til viderekomne	Gjennomsnittlig fall: 15-25%
Rød:	Middels krevende løype for viderekomne skiløpere	Gjennomsnittlig fall: 25-45%
Sort:	Krevende løype egnet for godt øvede skiløpere	Gjennomsnittlig fall: Fra 45% og oppover

Brattere partier enn gjennomsnittlig fall kan forekomme, men partiene må være korte og være anlagt i et oversiktlig terreng. Vær i den forbindelse oppmerksom på fallsoner.

Inngangen til nedfartene markeres med skilt i riktig fargekode. Det finnes også et fargekodeskilt med pil som ytterligere avgrenser nedfarten der dette er nødvendig. Se skiltoversikt i vedlegget om sikring og merking.

Formålet med merkingen er å forhindre at skikjørere kommer inn i nedfarter som har en vanskelighetsgrad som han eller hun ikke var klar over og som overstiger vedkommende sitt ferdighetsnivå. Det kan medføre uhell eller skader.

En skivei bør ikke ha mer enn 10% fall og være minst 6 meter bred. I partier med brattere stigning bør det etableres et tilstrekkelig område for nedbremsing.

9.3 Merking av nedfartens ytterkanter

Hovedpoenget med sidemerking er at skikjøreren også i dårlig vær (tåke, flatt lys, snødrev) skal kunne vite hvor nedfarten eller skiveien går. Dette for å unngå at han/hun ikke kjører ut av den sikrede og merkede nedfarten og inn i et upreparert, usikret og ukontrollert skiterreng med de farer det måtte medføre. Nedfarter og skiveier som er særlig værutsatt bør derfor merkes på begge sider med staur/pinner. Her kan samme fargekode som nedfarten benyttes, eller fluoriserende oransje. Avstanden mellom merkepinnene må være tilpasset de lokale værforhold.

Behovet for sidemerking er størst over tregrensen. Snøforhold - mindre snø og dermed mindre tydelige preppekanter - kan gjøre det vanskelig å se skillet. Dette gjelder spesielt i dårlig vær. Områder over tregrensen bør derfor side markeres.

9.4 Informasjonsfunksjonen

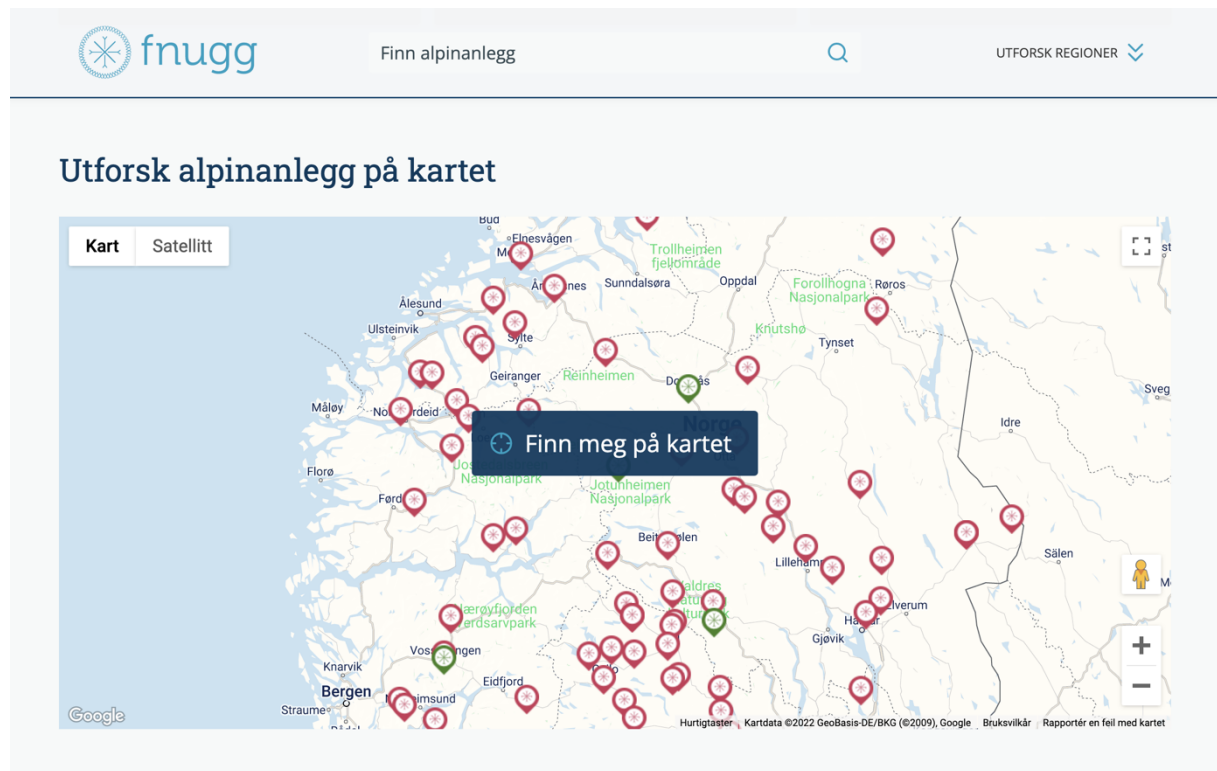
Informasjonsfunksjonen skal gjøre det enkelt for skikjøreren å orientere seg om hvor nedfartene går og vanskelighetsgraden til den enkelte nedfart. Utgangspunktet er gjerne et større oversiktskart (løypekart) på sentrale punkter og i bunnen av anlegget. Kartet gir opplysninger om hvor heisene går, og nedfartene inntegnes i riktig fargekode samtidig som kartet informerer om fargekodenes vanskelighetsgrad.

Nedfartene kan også påføres nummer eller navn. De samme nummer og navn inntegnes på de fargede merkeskiltene ved inngangen til nedfartene. Utgangspunktet må være at skikjøreren har en mulighet for å navigere rett og informere seg om vanskelighetsgraden i nedfarten, enten ved selvsyn eller ved at det informeres om dette. Samtidig har han/hun et krav på og få vite hvor nedfarten går, også i dårlig vær. En vurdering bør fremfor alt ta utgangspunkt i informasjonsbehovet hos de svakere og mer uøvde skikjørerne i anlegget.

En videre oppfølging kan være å trykke tilsvarende kart i lommeformat som skikjørerne kan ta med seg rundt i anlegget.

Det er anbefalt å ha løypekart tilgjengelig på nettside slik at gjesten kan orientere seg i forkant. I de senere år med digitalisering er også de fleste anleggene sine løypekart tilgjengeliggjort blant annet gjennom bransjens egen informasjonstjeneste fnugg.no

Hvert enkelt anlegg er selv ansvarlig for at all informasjon er oppdatert i henhold til den enhver tid gjeldende situasjon, herunder oppdatert løypekart.

10 Sikring

10.1 Fjerning av løse gjenstander

Det er anleggseiers plikt å fjerne eller sikre løse gjenstander i eller i umiddelbar nærhet av nedfartene som kan utgjøre en fare eller felle for skikjørerne. Med umiddelbar nærhet menes et begrenset område i en avstand på inntil 2 meter fra nedfartens ytterkant.

10.2 Faremarkering

Formålet er å markere eller varsle om en fare i så god tid at skikjøreren får anledning til å reagere og ta sine forholdsregler.

Godt egnet utstyr er sorte/gule markeringsstaur. Disse kan plasseres i kryss i god avstand før faren. Ønskes en bredere markering kan staurene settes ved siden av hverandre med en snor imellom.

Faresituasjonen kan være permanent eller oppstå for kortere tidsperioder. Typiske permanente markeringssituasjoner er menneskeskapte faste installasjoner i nedfarten som snøkanoner, master, vinsjefeste, tidtagerboder o.l. som også må polstres. Eksempler sees i vedlegget om sikring.

10.3 Polstre

Formålet med en polstring er å redusere risiko for skade ved sammenstøt mellom person og gjenstand. Der det kan være fare for sammenstøt med gjenstander bør derfor hele eller de mest utsatte og farligste deler av gjenstanden polstres. En polstring kan imidlertid gi skikjøreren en falsk trygghet. En polstret gjenstand er ingen garanti for at det ikke oppstår personskader. Ved spesiell skaderisiko (gjenstander i nedfarten eller i forbindelse med en fallsone) bør gjenstanden derfor i tillegg faremarkeres, se punktet ovenfor.

Det kan også være viktig å faremarkere eller sikre nedfartens ytterkant når det er en skråning ned mot ulendt terreng osv. Det samme gjelder for atypiske farer/feller i umiddelbar nærhet av nedfartene. Det er viktig å vurdere faresituasjon i relasjon til mulige fall- og utglidningssoner.

Når det gjelder mer midlertidige feller som bare flekker og stein ved lite snø, en havarert prepareringsmaskin eller mobile snøkanoner er det også viktig å fare markere.

10.4 Sikringsnett

Vurderes polstring og faremarkering som utilstrekkelige for å redusere risikoen for alvorlige uhell, bør sikringsnett benyttes som et eget sikringstiltak. Dette gjelder ikke minst når terrenget har en brattere karakter og at det kan være vanskelig/umulig å bremse opp etter et ufrivillig fall. Bruk av sikringsnett gjelder for gjenstander i nedfarten og farlige områder på utsiden av nedfarten hvor sammenstøt eller utforkjøring i fallsone mot eksempelvis skrent medfører høy skaderisiko. Eksempler på bruk av nett i vedlegget om sikring.

10.5 Avsperring

En avsperring kan være en synlig forhindring som en snor eller et sperrenett, men hvor det er relativt enkelt å ta seg rundt. En slik avsperring bør suppleres med skiltet «Stengt». Et eksempel på bruk av denne type avsperring er f.eks. ved inngangen til en stengt nedfart.

En avsperring kan også være permanent og av en slik karakter at den gjør det vanskelig å ta seg inn i det avsperrede område. Det er viktig at en slik avsperring ikke fremstår som en fare eller felle.

10.6 Skilting

Skilting har fremfor alt en informasjons- og varslingsfunksjon. Typiske faresituasjoner hvor det bør skiltes, er nedfarter som krysser hverandre, kryssing av heistrase, kryssing av veier eller andre faresituasjoner. Hvis preparering pågår i åpningstiden må det alltid skiltes. Det er utarbeidet egne retningslinjer for preparering.

Ved områder som erfaringsmessig benyttes av mange til off-piste kjøring bør det skiltes med «All ferdsel utenfor merkede, sikrede og preparerte nedfarter skjer på eget ansvar» eller «Her forlater du sikrede og preparerte nedfarter, all ferdsel skjer på eget ansvar».

Bransjeforeningen har i samarbeide med skiltleverandør utviklet et standard sett med anbefalte skilt, tilgjengelig på foreningens intranett. Vår anbefaling er å benytte seg av standard visuell utforming på skilt, for å på en god måte veilede gjesten med et likt utgangspunkt for gjenkjennelses-effekt, i de ulike anleggene landet rundt.

Alpin og fjell har de grafiske rettighetene på skiltene utforming. Skiltene skal ha foreningens logo påsatt etter gjeldende henvisninger. De mest sentrale skiltene fås på engelsk og nynorsk i tillegg til bokmål.

11 Kontroll av nedfarter – sikringsplan og sikkerhetsstyring

11.1 Generelt

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ([DSB](#)) har – med bakgrunn i bl.a. produktkontroll-loven og internkontrollforskriften – pålagt alpinanleggene å ha et internkontrollsystem for nedfarter. Bakgrunnen er at alpinanleggene tilbyr en forbrukertjeneste. Mal for sikkerhetsstyring i et alpinanlegg er tilgjengelig på foreningens intranett for medlemmer. Kunnskap om innholdet i dette hefte er svært viktig for at internkontrollsystemet skal gi de forventede resultater.

Et viktig poeng ved systemet er at det skal foreligge en ROS analyse som grunnlag, og det skal gjennomføres daglig kontroll som skal avdekke avvik i forhold til sikringsplan og evt. andre farer. Eventuelle avvik fra det som oppfattes som alpinanleggets normale sikkerhetsnivå, skal dokumenteres med forslag til tiltak for å redusere risikoen.

11.2 Sikringsplan og skadekart

Alle alpinanlegg skal ha en sikringsplan. En sikringsplan kan være en tegning, bilder eller en liste. Planen skal inneholde en oversikt over heiser og nedfarter som finnes i anlegget. I sikringsplanen beskrives faste installasjoner og områder i anleggets ansvarsområde som skal sikres. Sikringsplanen tar utgangspunkt i ROS analyser, og inneholder prosedyrer og en nærmere beskrivelse av sikringstiltakene. Sikringsplanen fastlegger det normale sikkerhets/ risikonivået i anlegget.

Sikringsarbeid er et dynamisk arbeide, som ofte kan endre seg gjennom en sesong, avhengig av værforhold, føre, arrangement og trafikkmønster. Det er viktig at endringer og avvik fra gjeldende sikringsplan dokumenteres.

I et skadekart skal skadestedet for alle skader i anlegget føres inn hvis posisjonen er kjent. For større anlegg vil registrering av skader på skadekartet kunne begrenses til pasienter som er sendt til videre behandling hos lege eller sykehus.

Formålet med skadekartet er å vurdere om skademønsteret kan gi grunnlag for nye tiltak for å redusere risikoen. Eventuelle permanente tiltak føres da inn i sikringsplanen.

11.3 Preparering av nedfarter

Nedfarter bør prepareres regelmessig slik at kuler ol. ikke utgjør en uventet fare for uøvde skikjørere. Av sikkerhetsmessige grunner bør det vurderes å sette opp et sikkerhetssoneskilt for prepareringsmaskiner ved inngangen til heisene i anlegget.

11.4 Preparering i åpningstiden

I nedfarter som er åpne for besøkende, skal bruk av prepareringsmaskin reduseres til et minimum og kun skje ved helt nødvendig transport. Ved slik kjøring skal maskinen ha tent fjernlys og gult varsellys. Lydsignal skal brukes av føreren etter en nærmere konkret vurdering. Maskinen kjøres med moderat fart i den mest oversiktlige del av bakken. Det skal ikke kjøres i slikt terreng at

skikjøreren ikke har mulighet til å observere maskinen på så lang avstand at han kan få stanset når maskinen observeres. Ved eventuell rygging bør hjelpemann være til stede med radioforbindelse til kjører. Det bør til enhver tid vurderes bruk av vakter ved kjøring i åpningstiden.

Ved preparering i anleggets åpningstid, bør traseen stenges fysisk samtidig som det settes opp varselskilt som angir at preparering pågår. Alle preparerte og merkede innfarter til traseen må også stenges med skiltmarkering. Ved kjøring/preparering skal maskinen ha tent fjernlys og gult varsellys. Det anbefales også bruk av lydsignal der det er uoversiktlig. Ved rygging bør hjelpemann være til stede med radioforbindelse til kjører.

I to rettskraftige dommer er det lagt til grunn at det i anleggets åpningstid må benyttes hjelpemann ved rygging av prepareringsmaskin for å oppfylle kravene til aktsomhet. En eventuell ryggeulykke uten hjelpemann viser at ryggekameraet alene ikke er tilstrekkelig til å forhindre ulykke. Det anbefales derfor bruk av hjelpemann selv om prepareringsmaskinen er utstyrt med ryggekamera. Ved rygging skal fører forvisse seg om at dette kan skje uten fare eller skader for personer, også som kan ha kommet seg inn i anlegget utenom åpningstid.

11.5 Preparering utenom åpningstid

Ved preparering etter stengt tid med bruk av vinsj – er anbefalingen at det settes ut blinkende gult varsellys og skilt ved inngangen til alle preparerte og merkede nedfarter som erfaringsmessig er lett tilgjengelig for skikjørere fra f. eks hytter i området. Ved rygging skal fører forvisse seg om at dette kan skje uten fare eller skader for personer som kan ha kommet seg inn i anlegget.

Husk at bruk av prepareringsmaskin oppfattes som en risikofaktor av gjestene i anlegget. Disse retningslinjene kan derfor med fordel ytterligere konkretiseres i det enkelte anlegg mht. bruk, definisjon av kjøretraseer osv. Formålet er å bestemme tiltak for å redusere risiko for å unngå farlige situasjoner og dermed redusere faren for personskader.

Mer utfyllende om konsekvenser ved ulykker med tråkkemaskin finnes tilgjengelig som informasjonsskriv på foreningens Intranett alpinogfjell.no/intranett/.

12 Anleggseiers ansvar i parker

12.1 Anleggseiers generelle ansvar i park

Anleggseier har et ansvar for at gjesten ikke skader seg selv eller andre i anlegget. Ved etablering og drift av terrengpark/element har anleggseier derfor en plikt til å markere, sikre eller fjerne de farer eller faresituasjoner som det ikke er naturlig for gjesten å regne med eller oppdage under kjøring med normal oppmerksomhet. Det dreier seg altså om å markere, sikre eller fjerne feller eller atypiske farer. Eksempler på atypiske farer kan være hull, større isklumper, stein, bare flekker, tekniske installasjoner eller maskinelt utstyr etc.

12.2 Snowboarderens/parkgjestens generelle ansvar

Også snowboardere/skikjørere har et ansvar for at de ikke skader seg selv eller andre. Snowboarderens/skikjørerens generelle ansvar fremgår av «Alpinvettreglene» utarbeidet av det Internasjonale skiforbundet FIS. Ansvaret innebærer bla. plikten til å følge anleggets skilting, merking og anvisninger. Dette ansvaret gjelder også i terrengpark og for et enkelt element. Det vises til egen veiledning for terrengparker – se snowparks.no

12.3 Kjørereglene i parker

Innkjørslar til parker må utformes og markeres tydelig, slik at brukerne av anlegget i god tid forstår at de er på vei mot og inn i en park. Alpin og Fjell har utarbeidet egne skilt som et supplement til Alpinvettreglene. En eller flere slike bør settes opp i anlegget ved inngangen til terrengparken. Mer om sikring og merking av parker er tilgjengelig i veilederen [snowparks.no](https://www.snowparks.no) utarbeidet i samarbeide med Brettforbundet, Norges Skiforbund og Alpin og Fjell.

12.4 Generelt om terrengpark og element

Et element er en tilrettelagt konstruksjon for ski og/eller snowboardaktivitet. Eksempler er hopp, rail, corner, pipe. En terrengpark består av flere elementer. Som oftest er disse satt sammen i en eller flere linjer.

12.5 Avgrensing av park/element mot andre skikjørere

Terrengparken og/eller enkeltelementer må ikke fremstå som en fare eller felle for andre skiløpere når parken/elementet plasseres i eller i umiddelbar nærhet av en ordinær nedfart. Det bør være en tydelig form for markering/sperring mot det ordinære skiområdet.

13 Skilting/merking/sikring av park og elementer

13.1 Skilting ved inngangen

Ved enhver inngang til en park eller et element skal det skiltes med tekst eller symboler som viser at det her dreier seg om en park eller et element. Her må vi merke oss at det mange steder er mulig og vanlig å kjøre inn i parken via andre nedfarter.

Ved inngangen til park/element bør det settes opp opplysningsskilt med kjørereglene utarbeidet av Alpin og fjell. [Se skiltoversikten.](#)

Ved inngangen til parken/elementet kan det også etableres en sluse som leder kjørerne forbi skiltene slik at man ikke kan unngå å se teksten.

13.2 Merking av vanskelighetsgrad

En park kan merkes med en angitt vanskelighetsgrad ved inngangen i form av en fargekode. Kjørerne har alltid en plikt til å besiktige elementene slik de fremkommer av skiltene.

Hvis det er valgt å legge elementene i linje, kan du markere linjen med en fargekode som angir vanskelighetsgrad. Hvis det er elementer i parken eller i linjen hvor vanskelighetsgraden ligger over den angitte fargekoden og hvor elementene kan utgjøre en spesiell fare, angis disse med fargekode for elementets vanskelighetsgrad. Det er også mulig å merke hvert enkelt element.

13.3 Markering/sikring av farer eller feller

Hopp og farlige punkter på elementene som kan komme brått på, bør markeres med spraymaling eller sidemarkering i form av staur / flagg. Bruk gjerne farge i elementets vanskelighetsgrad. Ikke minst er dette viktig ved flatt lys og dårlig sikt. Som for vanlig skikjøring, er det viktig å ta utgangspunkt i informasjonsbehovet hos svakere og mindre øvede utøvere med utgangspunkt i at de ikke er kjent i parken fra før.

Rails og elementer skal være utformet på en slik måte at de ikke kan være til fare for brukere eller besøkende. Ved inngangen til elementer som kan være lite synlige og komme brått på (f.eks. lave rails) kan det settes opp to markeringsstaur med riktig fargekode, en på hver side av inngangen.

Generelle farer eller faresituasjoner i parken bør markeres – som i de ordinære nedfartene – med sorte og gule markeringsstaur. Disse kan settes i kryss eller med en snor imellom.

13.4 Stengt/sperret

Ønsker man å stenge park eller elementer benyttes et eget skilt: «Stengt/Closed». Et annet alternativ er å benytte sorte og gule staur med snor mellom, eller sorte og gule staur i kryss. For ytterligere å forhindre at folk tar seg inn i stengte områder, kan det benyttes røde sperrenett.

13.5 Anleggsmanual for terrengpark

Brettforbundet, Alpin og fjell og Norges Skiforbund har utarbeidet en «[Anleggsmanual for Snowboardpark](#)». Formålet er å forebygge skader i terrengparker ved å øke kunnskapen om bygging og vedlikehold. Denne kunnskapen vil også kunne være med på å øke parkopplevelsen for brukerne.

14 Skipatrolje og førstehjelpsberedskap

Kommunelegen er ansvarlig for kommunehelseloven, og kan gripe inn om hun/han finner virksomheten uforsvarlig.

Ansvaret for forsvarlig drift ligger hos anleggseier, herunder førstehjelpsberedskap. Det anbefales at det enkelte anlegg har etablert et tilfredsstillende opplegg for å kunne yte relevant førstehjelp, med tilgjengelig førstehjelpsutstyr tilpasset lokale forhold og trafikkmonster i anlegget.

For større anlegg anbefales det at anlegget selv organiserer lokal førstehjelpstjeneste i form av skipatrolje, eller i form av godt samarbeid med helsetjeneste, AMK - / legekantor.

En skipatroljevirkosomhet er en viktig del av sikkerhetsarbeidet i et alpinanlegg. Ved siden av å drive førstehjelp, har skipatroljen viktige oppgaver som å passe på at Alpinvettreglene følges, sette i verk sikringstiltak og kontrollere og vedlikeholde disse.

Det vil være ulike behov for tilrettelegging av skipatroljetjeneste og førstehjelpstilbud. I dag finnes det blant medlemmene alt fra anlegg med egne ansatte som leverer avansert medisinsk behandling, til tjenester som er basert på dugnad/frivillige organisasjoner.

12.1 Skipatroljens oppgaver

Typisk oppgave for skipatroljen som morgenrutine kan være gjennomgang av nedfartene.

Daglig sjekk av traseene kan eksempelvis innebære:

- Se etter endringer, farer og uforutsette forhold, og marker ved behov disse med staur, tau, nett eller skilt.
- Etterse at sikringstiltakene er iht. sikringsplan og skiltplan. Avvik utbedres, endringer/tillegg dokumenteres.
- Etterse at sikring og merking er godt synlig og fri for snø.

Terrengparken skal sjekkes daglig, vurdere hopp og elementer slik at fare ikke oppstår.

Eksempler på arbeidsbeskrivelser og rutiner for en skipatrolje er tilgjengeliggjort på foreningens intranett - alpinogfjell.no/intranett/.

15 Skaderapportering

15.1 Generelt

Konsekvenser fra et fall eller et sammenstøt, en skade på skikjører, kan erfaringsmessig komme opptil flere år etter at skaden inntraff. Skikjører eller andre involverte kan utvikle et skadeforløp over tid, hvor det etter hvert blir behov for forsikringssselskap, pårørende og/eller i noen tilfeller politi og/eller rettssystem for å gå inn i detaljene i hendelsesforløpet. Derfor er det svært viktig for enhver behandler av en skade, anleggsdriver, trenere, skilærere eller skipatrolje, å dokumentere og oppbevare en skaderapport, selv ved mindre alvorlige skader.

Viktigheten av skaderapport, oppbevaring av opplysningene og hvem de kan deles med er tilgjengelig for foreningens medlemmer på intranettet.

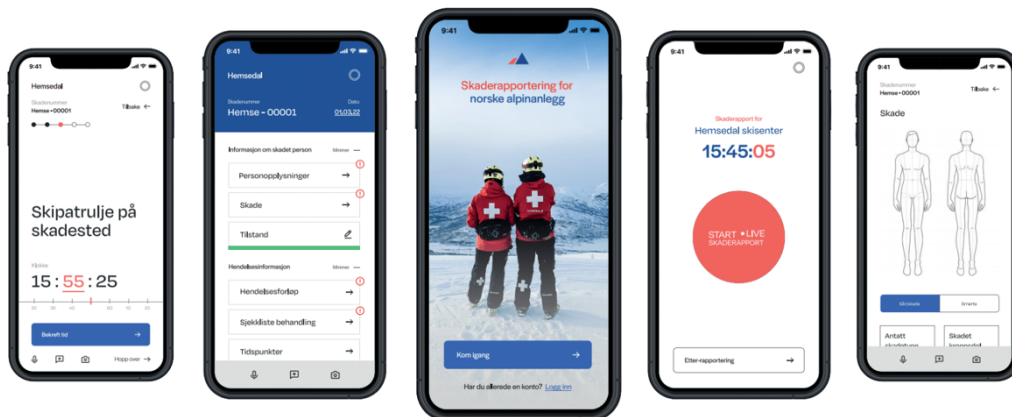
15.1 Digital skaderapport og arkivering

Alpin og fjell tilbyr fra sesongstart 2022 sine medlemmer et eget elektronisk skaderapporterings system for skader som oppstår i alpinanlegg.

Den digitale skaderapporteringstjenesten er tilgjengelig for bruk gjennom medlemskap i foreningen. Mer informasjon om tjenesten kan man finne på foreningens intranett. Den nye tjenesten kan bidra i det skadereduserende arbeidet, ved at den også gir skaden en lokasjon som igjen bygger grunnlag for et skadekart. Slik kan ansvarlige kartlegge om det oppstår flere skader over tid på samme sted av nedfarten/parken, og gjøre skadereduserende tiltak basert på dette.

Skaderapporteringsløsningen vil også dekke det behovet anlegget har for trygg arkivering av skadenerapportene, og mulighet for anlegget til å føre statistikk over alle skadetilfellene. Ved manuell lagring må det lagres på en måte som sikrer at person- og helseopplysninger ikke kommer på avveie. Det anbefales en lagringstid på 10 år.

Mer om digital skaderapport på foreningens hjemmeside alpinogfjell.no/arbeid-med-sikkerhet

16 Anleggseiers ansvar utenfor merkede, sikrede og preparerte nedfarter

16.1 Generelt

Skiområder som ligger utenfor de merkede, sikrede og kontrollerte nedfarter, er normalt sett ikke en del av alpinanleggets tjenestetilbud og alpinanlegget har derfor i utgangspunktet ikke noe erstatningsansvar for eventuelle ulykker/uhell i disse områdene. All skikjøring skjer her på skikjørers eget ansvar alene. Informasjon om dette bør vurderes tatt inn som tekst på oversiktskart over skianlegget, alpinvettreglene, ved kjøp av heiskort eller ved særlig skilting.

Selv om et alpinanlegg ikke har noe juridisk ansvar for å sette i gang et redningsarbeid i off-piste områder, så foreligger det tungtveiende moralske grunner til å utarbeide en plan som muliggjør en så rask redningsinnsats som mulig.

Det er verdt å gjøre oppmerksom på at hvis eksempelvis skiskoledrift, guidet off-piste kjøring, kjøring i skogsløyper med skiskolebarn, og andre former for organisert aktivitet skjer utenfor merkede sikrede og preparerte løyper, må ansvarlig tilrettelegger for en slik type aktivitet være ansvarlig for sine gjester bevisst, i dialog med anlegget og forsikringsselskap.

For ytterligere veiledning vises det til retningslinjer fra Den Norske Skiskole - www.snowsports.no - og Norske Instruktører og Guider - www.nig.no/vinter .

16.2 Merking og sikring

Hvis det i umiddelbar nærhet til nedfartene i anlegget eksisterer spesielle fareelementer - naturlige så vel som menneskeskapt - bør disse merkes og sikres. Ekstraordinær skilting og sikring må ta utgangspunkt i at det dreier seg om spesielle faremomenter og at det kan sees som uaktsomt av anleggseier å ikke gjennomføre enkle tiltak for å unngå skader.

16.3 Det frie skiområdet - populære off-piste områder som blir benyttet av mange

De mest populære områdene for off-pistekjøring har ofte en naturlig tilgjengelighet fra heisen. Disse kan - fordi de benyttes av mange skikjørere - oppfattes som en del av anleggets nedfartstilbud. Ved inngangen til slike områder er det derfor viktig å informere om at skiløpingen skjer på skikjørerens eget ansvar og at området hverken er merket eller sikret, se skiltoversikten. Dette for å forebygge eventuelle misforståelser om at området tilhører anleggets ansvarsområde.

16.4 Ekstraordinære farer i det frie skiområdet

Utgangspunktet er at all ferdsel utenfor de merkede, sikrede og preparerte nedfarter skjer på eget ansvar. Ved inngangen til off-piste områder - med lett tilgjengelighet fra avstigningen fra heisen - og i områder med stor og permanent skredfare, vanskelig og bratte terreng- forhold eller andre naturgitte forhold som innebærer ekstra risiko ved skiløping, bør det vurderes å varsle spesielt.

Hvis det i umiddelbar nærhet til nedfartene eksisterer helt spesielle ekstraordinære farer som innebærer en risiko for alvorlige skader, skapt av mennesker som f.eks. gruvesjakter, værstasjoner, metall stenger og lignende, bør disse merkes og sikres.

Eventuell skilting og sikring i umiddelbar nærhet til nedfartene må ta utgangspunkt i at det dreier seg om ekstraordinære farer som innebærer en risiko for alvorlige skader og at det kan sees som uaktsomt av anleggseier å ikke gjennomføre enkle og lite kostnadskrevende tiltak for å unngå skader.

Alpin og fjell er kjent med tilfeller der anleggseier - eksempelvis som følge av stor skredfare - har blitt bedt av Politiet om å sperre av større områder. For å unngå uklare grensedragninger som i ytterste konsekvens kan bidra til at anleggseier kommer i ansvar anbefales det at dette overlates til Politiet. Det vil si at det er Politiet som må sperre av området og senere fjerne sperringen.

17 Tilfeller hvor anleggseier kan ha ansvar

17.1 Markedsføring av off-piste

Reklameres det med gode muligheter for off-piste, er det avgjørende at det samtidig informeres om at skikjøring i disse områdene skjer fullt og helt på skikjørerens eget ansvar. Det bør opplyses at man ved all off-pistekjøring må forvente uforutsette farer/hindringer, og at største forsiktighet må utvises.

17.2 Tilrettelegging for off-piste

Tilrettelegger alpinanlegget for off-piste vil kjøring i det aktuelle området kunne anses å falle inn under skianleggets tjenestetilbud.

Tilrettelegging som nevnt kan bestå i at anleggseier etablerer off-piste traseer, tynner ut skogen, tilbyr egnet transport eller utfører andre tiltak som gjør området tilgjengelig for skikjøring. Ved eksempelvis uttynning av skog vil anleggseier kunne holdes ansvarlig hvis uttynningen medfører økt skredfare eller at stubbene utgjør ekstraordinære fareelementer.

For å unngå skader eller å komme i et erstatningsansvar ved eventuelle ulykker, gjelder hovedregelen om at anlegget plikter ved å informere/skilte om at all kjøring utenfor de merkede, sikrede og preparerte nedfartene skjer på eget ansvar og dessuten informere om spesielle farer i området.

Fører uttynning av skogen til at det går et skred i området, må skianlegget være oppmerksomt på at anlegget kan være erstatningsansvarlig uavhengig av om området omfattes av skianleggets tjenester eller ikke.

17.3 Inntegning av off-piste områdene i løypekartene

Det anbefales ikke å inntegne off-piste områdene i løypekartene.

Ved eventuell inntegning av off-piste områdene på løypekartene, må det samtidig informeres om at skikjøring i disse områdene skjer fullt og helt på skikjørerens eget ansvar. Det bør samtidig opplyses at man ved all off-pistekjøring må forvente uforutsette farer/hindringer, og at største forsiktighet må utvises. Anleggseier må også sørge for at det inntegnede området er dekket av ansvarforsikringen.

18 Randonee

18.1 Generelt

Alpinanlegg er anlagt for ferdsel nedover, ikke oppover. Bransjeforeningen fraråder derfor av sikkerhetsmessige hensyn randonee i anlegg der det ikke er tilrettelagt for en slik type aktivitet, eksempelvis ved opparbeidelse av egen trase.

18.2 Tilrettelegging for randonee

Et anlegg kan tilrettelegge for randonee, i eller i nærheten av anlegget som en del av tilbudet. Anlegget har da ansvar for at tilbudt aktivitet kan gjennomføres på en sikker måte i tiltenkte traseer og at disse aktivitetene tilpasses ut fra lokale forhold som terreng, heiser, bakker mv.

Anlegget har også ansvar for at forbrukeren får sikkerhetsinformasjon slik at han eller hun forstår og kan vurdere eventuelle risikoer knyttet til aktiviteten, samt hvordan man best unngår risiko.

Informasjonen skal tydelig og enkelt vise ruten opp og ned, samt eventuelle åpningstider for denne type aktivitet. Informasjon bør være lett tilgjengelig ved starten av løypa, ved salg av eventuelle billetter og på nettsiden til anlegget. En oversiktlig og detaljert beskrivelse gjør det lettere for gjesten å forholde seg slik anlegget ønsker at denne aktiviteten skal foregå.

Skianlegget skal gi et sikkert produkt basert på kravene som stilles i produktkontroll-loven. Se eget skriv om problemstillinger knyttet til randonee i alpinanlegg på foreningens intranett alpinogfjell.no/intranett/

18.3 Risikoanalyse randonee

En tilrettelagt randonneetrasé er en del av anlegget og skal inngå i sikkerhetsplaner, risikoanalyser og jevnlig kontroll, som en del av det generelle sikkerhetsarbeidet. En tilrettelagt randoneetrasé/skivei må beskyttes mot snøskred i en angitt åpningstid. Merking og skilt skal kontrolleres og vedlikeholdes fortløpende.

18.4 Eksempler på mulige løsninger for å unngå risiko

Hold åpent på bestemte dager/kvelder der randonee er tillatt opp i en spesifikk løype og ned samme eller en annen nedfart. Lag en egen trasé opp og gi god veiledning for nedkjøring ned anleggets åpne bakker. Tillat kun randonee i anviste bakker eller egnede traséer/veier, og tillat deretter utforkjøring i anleggets åpne bakker.

Traseer/ruter oppover bør ikke krysse åpne nedfarter. Traseen/ruten bør planlegges slik at vedkommende selv kan se best mulig, og blir sett best mulig av andre i anlegget.

18.5 Andre hensyn

Dersom en randoneetrasé er adskilt fra anleggets øvrige nedfarter, må det defineres hvordan en redningsaksjon ved skade skal gjennomføres. Definer åpningstider for traseen og nedkjøringen – for eksempel: Alltid åpen, kun når anlegget er åpent, en spesiell kveld, et tidsintervall f.eks. mellom 09.00 og 22.00.

Om kvelden må man ved tilrettelegging vurdere om lysene skal være på. Opplyst belysning kan være en måte å lede gjester til riktig vei opp eller ned, men belyst nedfart kan også tiltrekke seg andre gjester, eksempelvis akere.

Bransjen ser en økning i randonee som aktivitet i alpinanlegg og særlig i forsesong og snøfattige vintre. Vi oppfordrer til en tett dialog med klubber tilknyttet nærmiljøet der randoneeutøvere ønsker å trene i alpinanlegget, og forsøk å fremme god kommunikasjon og informasjon om hvorfor en slik aktivitet kan medføre risiko.

19 Skred

19.1 Varsling av skredfare

Anleggseier har ingen plikt til å varsle om skredfare. Alpinanlegget har likevel et klart ansvar for at skred ikke medfører noen fare for skikjørerne i anleggets ordinære nedfarter. Tiltak for å forhindre skredulykker er å stenge nedfarten eller eliminere skredfaren med å løse ut skredet.

Bransjeforeningen har i samarbeide med NVE og Varsom utarbeidet skilt for skredvarsling basert på den internasjonale faregradskalaen. Et varslingskilt som utover å varsle faregrad, gir god informasjon om bakgrunn for varslingen og hvordan skikjørere bør forholde seg. Dersom anlegget ikke gjør egne lokale vurderinger, bruker man dagens regionale skredfaregrad på www.varsom.no

Dagens faregrad

Ferdsløse i skredterreng krever solid kunnskap, erfaring i rutevalg og evne til å identifisere skredproblemer. Generelt anbefales det å unngå terreng brattere enn 30 grader.

norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner

Faregradskala for snøskred

Gjensidige

Faregrad	Råd friluftsliv	Snestabilitet	Skredutløsning
4 Stor	Ferdsløse i skredterreng anbefales ikke. Skred som løser av seg selv forventes. Unngå løse- og utløpsområder.	Omfattende ustabile forhold. Svake bindinger i de fleste bratttheng.	Utløsning sannsynlig selv ved liten tilleggsbelastning i mange bratttheng. Fjernutløsning sannsynlig. Under spesielle forhold forventes det mange middels store og noen store naturlig utløste skred.
3 Betydelig	Ferdsløse i skredterreng krever solid kunnskap, erfaring i rutevalg og evne til å identifisere skredproblemer. Generelt anbefales det å unngå terreng brattere enn 30 grader og holde avstand til utløpsområder.	Generelt ustabile forhold. Moderat til svake bindinger i mange bratttheng.	Utløsning mulig, selv ved liten tilleggsbelastning i bratttheng. Fjernutløsning sannsynlig. Under spesielle forhold kan det forekomme noen middels store og enkelte store naturlig utløste skred.
2 Moderat	Ferdsløse i skredterreng krever solid kunnskap, erfaring i rutevalg og evne til å identifisere skredproblemer. Generelt anbefales det å unngå terreng brattere enn 30 grader.	Lokalt ustabile forhold. Moderate bindinger i noen bratttheng. For øvrig sterke bindinger.	Utløsning mulig, spesielt ved stor tilleggsbelastning i bratttheng. Store naturlig utløste skred forventes ikke.
1 Liten	Enkelte spesielt utsatte områder vil kunne være skredutsatte. I disse områdene, vær oppmerksom på mulig skredproblem.	Generelt stabile forhold. Generelt sterke bindinger og stabil.	Utløsning generelt kun mulig ved stor tilleggsbelastning i noen få ekstreme heng. Kun små naturlig utløste skred er mulig.
5 Meget stor	Ferdsløse i skredterreng frarådes!	Ekstremt ustabile forhold. Generelt svake bindinger og svært ustabil.	Mange store, også svært store, naturlig utløste skred forventes, selv i moderat bratt terreng. Fjernutløsning meget sannsynlig.

Faregrad 5 forekommer meget sjelden, men er viktig i forbindelse med skred mot vegg, bane, infrastruktur og bebyggelse. Ved grad 5 frarådes all ferdsel!

Bratttheng er heng brattere enn 30 grader. En person gir liten tilleggsbelastning og en gruppe eller skuter gir stor tilleggsbelastning. Faregraden er basert på den europeiske faregradskalaen og gjelder for områder, ikke for den enkelte skredbane.

Du finner regionale snøskredvarsler og skredskolen på www.varsom.no. Faregraden i alpinanleggets nærområde kan avvike fra det regionale snøskredvarslet.

19.2 Juridisk ansvar for redning i skred

Når det gjelder områder utenfor de ordinære nedfartene, det frie skiområdet/off-piste, har anlegget intet juridisk ansvar verken for skred eller igangsetting av et redningsarbeid. All skikjøring i disse områdene skjer på skikjørers ansvar alene.

Selv om et alpinanlegg ikke har noe juridisk ansvar for å sette i gang et redningsarbeid, så foreligger det tungtveiende moralske grunner til å utarbeide en plan som muliggjør en så rask redningsinnsats som mulig. Dette gjelder spesielt for alpinanlegg hvor det kjøres off-piste i områder med skredfare.

Får anlegget melding om at det har gått et skred, skal dette meldes til politiet snarest mulig. Deretter er det politiet som har ansvaret for gjennomføringen av redningsarbeidet.

19.3 Beredskapsplan skred

Redningsplan ved snøskred er tilgjengeliggjort for bransjeforeningens medlemmer på foreningens intranett.

Fordi det erfaringsmessig kan ta betydelig tid før det offisielle redningsapparatet kommer til stedet, vil alpinanleggets redningsarbeid kunne være av avgjørende betydning. Redningsplanen har som mål at anleggets ansatte kan sette i gang redningsarbeidet umiddelbart og være på skadestedet i løpet av få minutter. Det er en forutsetning at de ansatte samtidig har fått den nødvendige opplæring i søk og redning i snøskred.

Redningsplanen er kun tenkt å fungere frem til politiet ankommer og overtar redningsarbeidet. Anleggets ressurser vil selvsagt også kunne bli benyttet i det videre arbeidet på ulykkesstedet. Redningsplanen kan også benyttes dersom et snøskred først meldes til politiet som så varsler alpinanlegget.

Ved eventuelle forespørsler fra media om hendelsen er det viktig å alltid henvise til Politiet. Dette er ekstra viktig for ikke å skape noen misforståelser i ansvarsforholdet utenfor merkede, sikrede og preparerte nedfarter, også hvis anleggets ansatte er involvert i redningsarbeidet.

20 Ansvar ved renn og organisert trening

20.1 Generelt

Organisert trening/renn kan innebære en fare for andre skikjørere i anlegget. Det er derfor anleggseiers ansvar at de nødvendige sikkerhetstiltakene overfor andre skikjørere og gjester blir gjennomført på en tilfredsstillende måte.

20.2 Risikoanalyse renn og trening

Omfatter treningen bruk av nedfarten i hele dens bredde, skal det ved inngangen til treningsområdet skiltes at «trening pågår» og at bakken er stengt for normal skikjøring.

Ved fartstrening skal – i tillegg til at inngangen er stengt – også øvrige innganger skiltes på tilsvarende måte. Det bør også vurderes å benytte vakter som sikrer at gjester ikke tar seg inn i bakken og som samtidig signaliserer til de som kjører at nedfarten er klar.

Benyttes kun deler av en nedfart til trening, bør det skiltes ved inngangen til treningsområdet at trening pågår. Videre bør det markeres med nett/snor/sperrebånd fra startområdet og nedover et stykke langs den øvrige del av nedfarten for å markere treningsområdet. Området må være tilstrekkelig bredt slik at vanlige skikjørere kan ta seg ned på en trygg og sikker måte.

Ansvarsforholdene og sikringstiltakene i forbindelse med gjennomføring av renn vil i utgangspunktet være det samme som for organisert trening. Farten er imidlertid ofte høyere, og løperne tar større sjanser. Anleggseier må ta dette med i betraktningen når det gjelder sikringstiltakene overfor besøkende og dialog med rennarrangør.

Bransjeforeningen har utarbeidet egne anbefalte retningslinjer i forbindelse med organisert trening og renn tilgjengeliggjort for medlemmene på foreningens Intranett alpinogfjell.no/intranett/. Retningslinje for treningssamlinger som kan benyttes som avtalegrunnlag for ansvarsforholdet er også tilgjengelig via intranettet.

Norges Skiforbund har utgitt en [arrangørveileder](#).

21 Andre viktige ansvarsområder

21.1 Anbefalte retningslinjer for bruk av snøscooter

Kjøring med snøscooter bør kun finne sted i forbindelse med nødvendig arbeid og transport.

All kjøring skal foregå med fjernlys, forsiktig, og med moderat fart og bør fortrinnsvis skje langs kanten i den mest oversiktlige bakken - eventuelt delen av bakken - slik at fare eller skader ikke oppstår. Snøscooteren skal ha påmontert nødvendig lyd/lyssignal.

Krav til dokumentert sikkerhetsopplæring og risikoanalyse ved bruk av prepareringsmaskiner og snøscooter er tilgjengelig på foreningens intranett alpinogfjell.no/intranett/.

21.2 Snøproduksjon

Produksjon av snø innebærer mange faremomenter. Bransjeforeningen ønsker å bidra til å opprettholde et høyt fokus på sikkerhet i bransjen, og vi har gitt ut flere hefter på aktuelle aktiviteter i drift av alpinanlegg. Vi ønsker her å belyse farer i forbindelse med snø produksjon, vise til lover og regler for aktiviteten, samt gi bransjen generelle råd i forbindelse med aktiviteten.

Krav til dokumentert sikkerhetsopplæring og risikoanalyse ved snøproduksjon er tilgjengelig på foreningens intranett alpinogfjell.no/intranett/

22 Kriseberedskap

God kriseberedskap handler om å være best mulig forberedt på både det tenkelige og det utenkelige.

Tydelige og godt innarbeidede beredskapsplaner og rutiner er viktige i alle fasene.

Det viktigste krisearbeidet er ofte det som skjer i forkant av en hendelse.

Veiledning i krise og beredskap er tilgjengeliggjort på foreningens intranett alpinogfjell.no/intranett/.

Når krisen rammer er det viktig raskt å:

- Forstå og erkjenne krisen
- Iverksette kriseplaner
- Ta ledelse over eget ansvar
- Informere og forklare
- Koordinere innsats og kommunikasjon
- **TA KONTAKT MED BRANSJEFORENINGEN FOR BISTAND**

22.1 Mediehåndtering i krise

Når media ringer vær høflig, rolig og imøtekomende. Journalisten er som regel bare ute etter informasjon, men det er lurt å ikke svare spontant og ugjennomtenkt. Nedenfor finner dere noen enkle råd i møte med media og husk bransjeforeningen er alltid til stede for å bistå og er kun en telefon unna.

I møte med media:

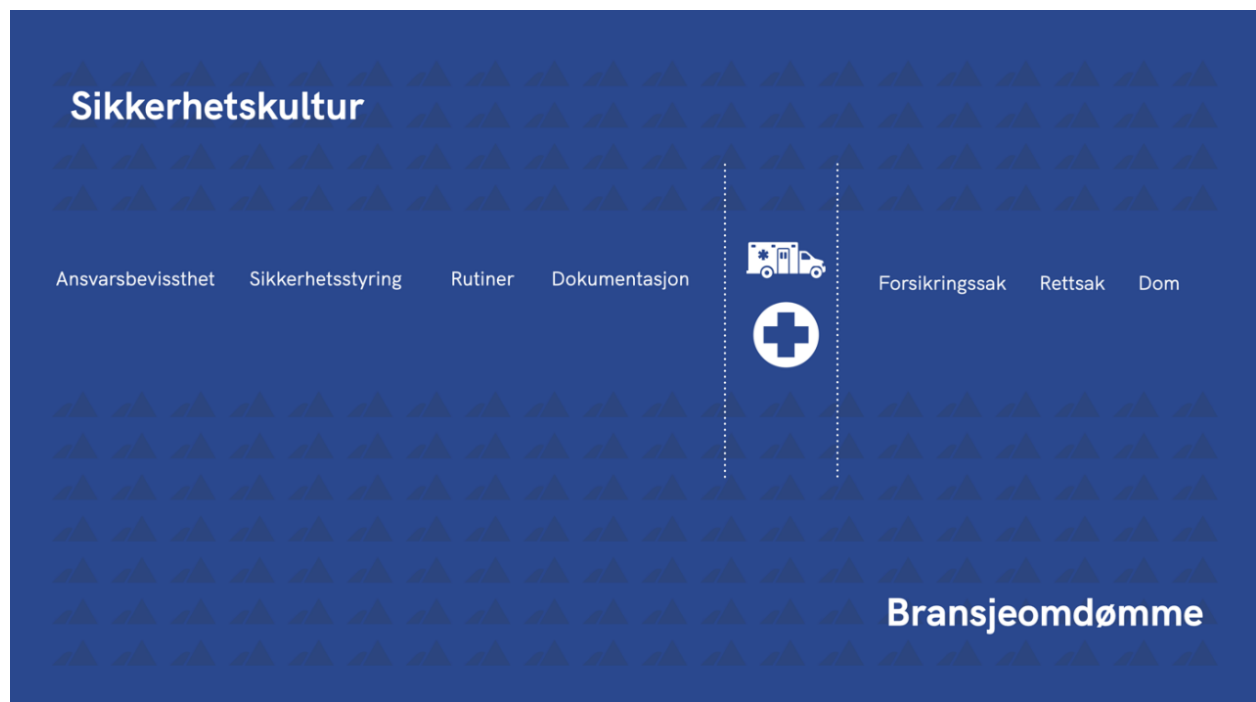
- Ta deg tid. Du er ikke forpliktet til å svare media med en gang, og det er lov å be om å få ringe tilbake. Si eventuelt at du er opptatt og ring opp igjen når du har fått oversikt slik at du sikrer at du får gitt riktig informasjon.
- Be om å få spørsmålene skriftlig
- Be om sitatsjekk
- Be om å få se svarene dine i sammenheng
- Du kan besvare skriftlig om du ikke ønsker å ta svarene muntlig

Vær omhyggelig med svarene

- Ikke spekulere
- Ikke vær avvisende, men korrigere raskt uriktige påstander
- Ikke gi løfter
- Erkjenn usikkerhet
- Bruk myke innledninger ("Jeg skulle ønske jeg kunne svare")
- Aksepter/vis forståelse for folks frykt og usikkerhet
- Snakk sant. Vær åpen.
- Ikke snakk om omfang som ikke er bekreftet!
- OBS! Personvernet skal alltid ivaretas, ikke beskriv personer som er rammet, hvor de kommer fra, alder, kjønn etc. uten å være sikker på at dette kan kommuniseres. Dette tillegger myndighetene å informere om!

Forbered deg på å besvare disse spørsmålene:

- Hvem bestemmer her? Ansvarsforhold/eierskap anlegg vs. eksempelvis kommunens beredskap
- Hvordan kunne dette skje?
- Når ble dere varslet?
- Har dere gjort det dere kunne for å forebygge hendelsen?
- Har dere fulgt opp og lagt til rette for sikkerhet i anlegget?
- Hva er rutinene deres i praksis, kan du vise oss?
- Hva skjer nå? Vise til myndighetene: politi som skadestedsleder/kommune/sykehus

23 Kontaktinformasjon

Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner – alpinogfjell.no
Generalsekretær Camilla Sylling Clausen
camilla@alpinogfjell.no – mobil +47 92 40 52 17

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap DSB
Telefon 33 41 25 00 postmottak@dsb.no

Statens Jernbanetilsyn - SJT
Telefon 22 99 59 00 post@sjt.no

24 Sikring og merking i praksis – veiledningseksempler

24.1 Sidemarkering

Eksempelbilder

24.2 Nett

Nett kommer i forskjellige størrelser, maskevidde og tråddykkelse i forhold til tiltenkt formål.

24.3 A-nett

Dette er den mest omfattende form for sikring med nett. A-nettet er tenkt brukt i forbindelse med renn, trening eller hvor fallsoner ikke eksisterer og skikjøreren må fanges for å ikke skade seg i utenforliggende terreng.

A-nettet spennes opp ved hjelp av master i stål og ståltau. Nett størrelse 4 meter høyde, 25 meter lengde. Maskevidde 7*7 cm, 5*5 cm. Det kan i tillegg benyttes duk.

Eventuell installasjon av A-nett bør planlegges og prosjekteres i samarbeid med leverandør av materiellet. Dette i forhold til statiske beregninger av fundamenter og konstruksjoner.

24.4 B-nett

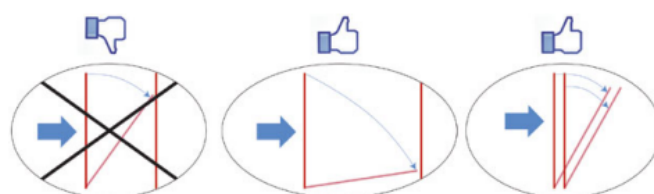
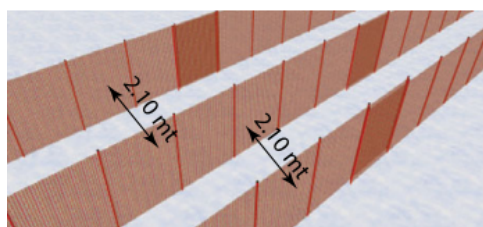
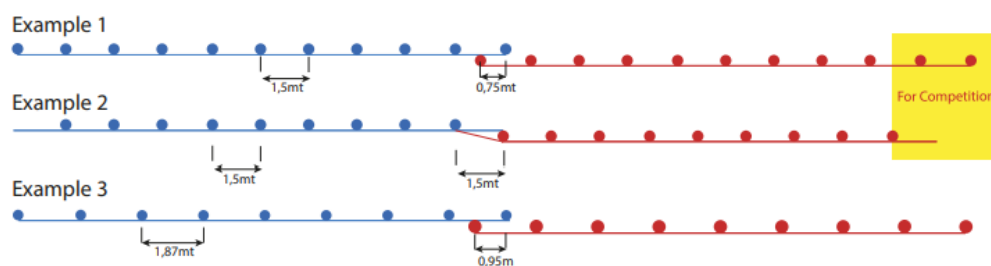
B- nett brukes gjerne i renn og trening sammenheng hvor farten er høyere enn ved normal ski/snowboardkjøring.

Ved normal ski/snowboardkjøring brukes gjerne B-nett i områder hvor fallretningen går ut av bakken eller at terrenget utenfor bakken inneholder farer (stup, steiner, trær etc.)

B-nettet spennes opp mellom staur (35 mm) med 1.5 og 2 meters mellomrom.

Nett størrelse 2 meter høyde, 15-20 meters lengde. Maskevidde 7*7 cm eller 5*5 cm. Avhengig av fart og fare kan de settes opp i 1, 2 eller 3 rekker.

24.5 B/C-nett

Kan også brukes til renn og trening hvor farten er lavere eksempelvis hos juniorløpere eller mindre øvede. Ved normal ski/snowboardkjøring i områder hvor fallretningen går ut av bakken eller at terrenget utenfor bakken inneholder farer (stup, steiner, trær etc.)

B/C-nettet spennes opp mellom staur (35 mm) med 1.5 og 2 meters mellomrom. Nettstørrelse 130 cm høyde, 20-25 meters lengde. Maskevidde 5*5 cm.

Eksempelbilde

24.6 Begrensning/veilednings nett

Brukes i all hovedsak til å begrense/veilede besøkende i forhold til bakke areal, køordninger, markering av ytterkanter preparering. Nettene har svært begrenset effekt i forhold til å fange opp skikjørere/snowboardere med høy fart og skal ikke brukes som fallsikring alene.

Spennes opp mellom staur (30 mm eller fiber 15mm) med 2-3 meters mellomrom.

Nettstørrelse 120 cm høyde, 20-25 meters lengde. Maskevidde 10*10 cm.

Eksempelbilde

24.7 Polstringer

Polstringer er et svært viktig hjelpemiddel for å unngå personskader ved kollisjon med tekniske installasjoner i alpinanlegg. Polstringsmattens tykkelse, utforming og plassering vil være avgjørende for at den skal ha riktig funksjon. Merk at polstringen ikke er en garanti for hinder av personskade i sammenstøt, men et hjelpemiddel for støt absorbering. Det er viktig å planlegge polstring av

tekniske installasjoner i forhold til forventet fart i nedfarten dette gjelder. Det vises her til de ulike leverandørers anbefalinger med tanke på type polstring, og anbefalt tykkelse på disse.

TS10 mattene som leveres kommer i tykkelse 4 cm lag.

De mest vanlige er 8 cm i lavfartsområder og 12 cm i høyfartsområder.

Ved konkurranse og fartsdisipliner leveres matter helt opp til 1,2 meters tykkelser. Spesielt ved TV tårn/kameraposisjoner.

I målområder så er det gjerne luftmatter/airpads i tykkelsene 100 til 130 cm.

Polstringsmatter blir i dag levert i hovedsak 2 typer materiale:

- Skumgummi med PVC duk.
- Polythelene staver med PVC duk.

Eksempelbilder

Det er viktig å planlegge polstring av tekniske installasjoner i forhold til forventet fart i nedfarten dette gjelder. Høy fart = tykk polstringsmatte 16 cm polythelene eller 30 cm skumgummi. Lav fart og stor avstand fra nedfart = tynnere polstringsmatte 8 cm polythelene eller 15 cm skumgummi.

24.8 Skilting og informasjon

Informasjon til gjestene i form av skilting er et aktivt tiltak for å forhindre uønskede hendelser eller skader.

Skilting kan omfatte mange ulike scenario som:

- Kjøring utenfor merkede/preparerte områder.
- Vær og føreforhold
- Snøproduksjon
- Bruk av prepareringsmaskin
- Bruk av snøscooter
- Bakkenes beskaffenhet

24.9 Andre veiledninger og vedlegg

Oversikt over andre veiledende vedlegg tilgjengelig via intranett alpinogfjell.no/intranett/ for medlemmer av foreningen Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner – eller på forespørsel ved henvendelse til post@alpinogfjell.no

- 1.0 Når det skjer en ulykke
- 2.0 Når krisen rammer
- 3.0 Bransjestandard for heiskort
 - 3.1 Angrerett heiskort
 - 3.2 Alminnelige vilkår heiskort
 - 3.3 Personvernerklæring heiskort
 - 3.4 Refusjon heiskort
- 4.0 anbefalte retningslinjer for bruk av utstyr i nedfart og heis
 - 4.1 Etablering av akenedfart
 - 4.2 Flysport i alpinanlegg
 - 4.3 Randonee i alpinanlegg
 - 4.4 Randonee regulering
- 5.0 Retningslinje organisert trening og renn
 - 5.1 Kontrakt trening og renn
 - 5.2 Rabatter for aktive løpere – trening og renn
- 6.0 Redningsplan snøskred
- 7.0 Konsekvenser ved ulykker med tråkkemaskin
- 8.0 Kjøring av stolheis under lave temperaturer
- 9.0 Førerrett snøscooter utenlandske borgere
- 10.0 Anleggseiers ansvar utenom åpningstid – ferdselsforbud (NY oktober 2022)
- 11.0 Krav til opplæring prepareringsmaskin og snøscooter
- 12.0 Sikkerhet under snøproduksjon

Veiledere:

- Tilskudd
- Bygging av alpinanlegg
- [Kompetansekrav for driftsledere](#) – skitrekk og stolheis (Lenke til dagens krav fra SJT.)
- Krav til evakuering stolheis – opplæring av personell (kommer november 2022)
- Sykling i alpinanlegg – veileder sikkerhet, ansvar og tilrettelegging (kommer våren 2023)

Maler:

- Arbeidsavtale tilkallingshjelp
- Arbeidsavtale driftsansatte
- Internkontrollsystem for alpinanlegg – malverk for sikkerhetsstyring

Juridiske artikler og tidligere dommer omtalt eller publisert i bransjemagasinet, finnes også tilgjengelig på foreningens intranett.

24.10 Aktuelle lover

- [Taubaneforskriften](#)
- [Taubaneloven](#)
- [Produktkontrollloven](#)
- [Internkontrollforskriften](#)

24.11 Internasjonale samarbeidsorganer

FIANET - (International Federation of National Associations of Cable Car Operators)

Den Europeiske foreningen for alpinanlegg. Landene samarbeider om sikkerhetsarbeidet, retningslinjer, forsikringssaker og om veiledning av anlegg og gjester i det skadeforebyggende arbeidet. Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner er medlem og deltar på samlinger 2 ganger per år.

FIPS - [Internasjonal forening for skipatruljer](#). Skipatruljer i land fra hele verden samarbeider om skadeforebygging, skadehåndtering, utvikling av skadestatistikk og oppdateringer i medisinske spørsmål om skader i alpinanlegg. Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner er assosiert medlem.

OITAF - [Den europeiske taubanemyndigheten](#) Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner er assosiert medlem.

25 Bidragsytere

Det rettes en stor takk til alle involverte i arbeidet med denne bransjestandarden.

Felix Reimers – advokat GjessingReimers

Odd Stensrud – styrets nestleder og daglig leder Alpinco, Hafjell og Kvittfjell

Marius Arnesen – styremedlem og daglig leder Norefjell

Andreas Smith Erichsen – styremedlem og daglig leder Skistar Hemsedal

Mads Mørch – kursholder for Norske alpinanlegg og fjelldestinasjoner

Thomas Ulekleiv – ambulansearbeider og skipatrulje Kvittfjell

Rune Slettemark – skipatrulje og HMS ansvarlig Myrkdalen

Rune Tveit – advokat Riisa advokater

Nuria Barrabés Gørrissen – krisehåndtering First House

Espen Egseth – advokat Nordia Law